

Til partiernes uddannelses- og forskningsordførere
Til Folketingets Uddannelses- og Forskningsudvalg

Professionshøjskolernes forsknings- og udviklingsopgave

Danske Professionshøjskoler vil gerne bidrage til den aktuelle og vigtige debat om forskningen og de videregående uddannelser i Danmark, herunder spørgsmålet om arbejdsdelingen mellem institutionerne og sammenhængen mellem uddannelse og forskning.

Senest har Danske Universiteters Uddannelsesudvalg i februar sendt et brev til partiernes uddannelses- og forskningspolitiske ordførere. Brevet er en kærkommen lejlighed til at understrege, at formålet med professionshøjskolernes praksisnære forskning og udvikling er at ruste vore studerende til jobs i alt fra folkeskoler, daginstitutioner og sygehuse til mediehuse og produktionsvirksomheder over hele landet. Brevet sætter bl.a. fokus på arbejdsdelingen mellem de videregående uddannelsesinstitutioner i forhold til varetagelse af forskningsopgaven nationalt. Danske Universiteter beskriver en nødvendig arbejdsdeling mellem den teoretiske og langsigtede forskning og den professionsrettede og anvendelsesorienterede forskning og udvikling. Vi er enige i, at det er vigtigt at holde sig den arbejdsdeling for øje, da det skaber det bedste udgangspunkt for samarbejde mellem universiteter og professionshøjskoler om udvikling af ny viden til fx undervisning, socialt arbejde og sygepleje.

Vi ønsker ikke en akademisering af hverken uddannelser eller professioner. Professionshøjskolerne har ikke ambitioner om at nå samme forskningshøjde som universiteterne. Vi skal fx hverken varetage grundforskning, uddanne eliteforskere eller selvstændigt uddanne ph.d.er., men derimod beskæftige os med en praksisnær og anvendelsesorienteret forskning, som understøtter uddannelsernes kvalitet.

Danske Professionshøjskolerne har mange eksempler på udvikling af ny, direkte anvendelig viden. Fx beskrives det, hvordan viden fra en professionshøjskole kan bruges direkte i de enkelte hjemmesygeplejeenheder i forhold til at involvere kronisk syge borgere i egen pleje og behandling. Ligeledes bidrager et projekt til at klæde medarbejdere i kommunernes borgerservice bedre på i forhold til nye opgaver som følge af digitaliseringen. En tredje professionshøjskole arbejder med udvikling af viden til styrkelse af inklusion.

Professionshøjskolerne har haft midler til forsknings- og udviklingsopgaven siden 2013. Med den nye lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser (LBK nr. 936 af 25/08/2014) blev det yderligere fastslået, at professionshøjskolerne skal:

- "...varetage praksisnære og anvendelsesorienterede forsknings- og udviklingsaktiviteter og herigennem aktivt medvirke til, at ny viden tilvejebringes og bringes i anvendelse i såvel den private som den offentlige sektor" (§3)
- "Forsknings- og udviklingsaktiviteterne har til formål at tilvejebringe ny viden og konkrete løsninger på udfordringer inden for de erhverv og professioner, som professionshøjskolens uddannelser er rettet mod" (§5, stk. 2)

Stillingsstrukturen fra 2013 for vore adjunkter og lektorer fastlægger normer for varetagelse af forsknings- og udviklingsopgaver. Ph.d.-rådet for Uddannelsesforskning har endvidere siden 2012 understøttet etableringen af anvendelsesorienteret og praksisnær forskningskapacitet på professionshøjskolerne på det pædagogiske område ved som formål "at sikre et højere fagligt niveau som grundlag for læringsprofessionerne på professionshøjskolerne".

Aktuelt har debatten fået et fornyet fokus med offentliggørelsen af en analyse af vidensspredning på grundskoleområdet, som Rambøll har udarbejdet for Forum for Koordination af Uddannelsesforskning.

Danske Professionshøjskoler følger op på rapportens anbefalinger med en handlingsplan, som bl.a. har følgende initiativer:

- Systematisk videndeling om omsætning af forskning i undervisningen
- Deling af viden om organiseringsformer, der understøtter videnspredning og uddannelsernes kvalitet og relevans, forskningsformidling mv. på baggrund af rapportens data på institutionelt niveau
- En intern kortlægning af forsknings- og udviklingsprofiler på professionshøjskolerne, der kan skabe grundlag for en koordineret og prioriteret indsats
- Videreudvikling af fælles system for videndeling af sektorens forskning og udvikling
- En drøftelse af videnspredningsindsatsen rammesat af dialogen med Undervisningsministeriet og Uddannelsesministeriet om kompetenceudviklingen i folkeskolen

Danske professionshøjskoler finder det påfaldende og positivt, at professionshøjskolerne identificeres med formidling af forskning til trods for, at opgaven er ganske ny. Uddannelsesforskningen skal styrke den professionelle praksis i det pædagogiske Danmark.

Videnspredningsrapporten angår uddannelsesforskning. Det er naturligvis afgørende, at analoge tiltag kommer til at gælde for videnunderstøttelsen af professionshøjskolernes flere end 60 uddannelser uden for det pædagogiske område.

Anvendelsesorienteret forskning som middel til uddannelser med høj relevans og kvalitet

Forskning er for professionshøjskolerne et middel til at højne uddannelsernes kvalitet og relevans. Netop derfor er samarbejdet med praksis og aftagere af stor vigtighed. Forskningen er ikke et mål i sig selv. Professionshøjskolerne er netop uddannelsesinstitutioner og ikke forskningsinstitutioner.

Damvads kortlægning af forskning i læring i dagtilbud, grundskole og overgange til ungdomsuddannelserne fra 2014, viser, at en stor andel af professionshøjskolernes forskere gennemfører mere end halvdelen af deres forskningsaktivitet i samarbejde med praktikere inden for grundskoleområdet. En højere intensitet i samarbejdet på dette felt end de øvrige relevante vidensproducenter.

Professionshøjskolerne vil meget gerne styrke samarbejdet om forskning og videnformidling. Sektoren har i forhold til andre videnproducenter gode forudsætninger for samarbejde, da vi jo er i den særlige situation, at vi uddanner den professionelle (fx læreren), der skal bruge forskningen, ligesom vi efteruddanner hende, hendes kollega (pædagogen) og hendes leder (skolelederen).

Professionshøjskolernes rolle i en forskningssammenhæng kan derfor heller ikke reduceres til at bidrage med erfaringer og empiriske data fra praksis, mens universiteterne bidrager med forskningsfaglighed. I overensstemmelse med lovens beskrivelse af opgaven, skal professionshøjskolerne ”varetagelse praksisnære og anvendelsesorienterede forsknings- og udviklingsaktiviteter i tæt samspil med det aftagende arbejdsmarked”, dvs. også selv producere ny viden. Sådanne aktiviteter betyder, at professionshøjskolerne opbygger kapacitet og fortrolighed med forskning, der gør undervisere langt bedre til at oversætte, anvende og dele forskningsvidenskab til fx danske universiteter - en viden, som professionshøjskolerne er dybt afhængige af.

De studerendes kompetencer

Danske Professionshøjskoler deler Danske Universiteters påpegning af, at der i professionsbacheloruddannelserne må være fokus på den professionelle udøvelse af en profession. At de studerende på professionshøjskolerne ikke skal uddannes til at forske er dog ikke ensbetydende med, at de ikke skal klædes på til at kunne forholde sig konstruktivt og kritisk til ny viden.

Professioner og erhverv mødes med stadig nye forventninger om modernisering, innovation og øget kvalitet. Det betyder, at de studerende på uddannelserne må trænes og øves i at tilegne sig, dele, dokumentere og ikke mindst omsætte evidensbaseret viden i professionel praksis. I Norge pegede en omfattende redegørelse til Stortinget i 2013 på, at bl.a. praksisnær forskning og udvikling og inddragelse af de studerendes eget arbejde og læringsformer er afgørende for at løfte kvaliteten af de professionsrettede uddannelser.

Behov for gensidig anerkendelse af ligeværdige miljøer

Danske Professionshøjskoler arbejder på at konsolidere opgaven med forskning og udvikling og bygge videre på de gode resultater opnået siden 2013. En styrkelse af forskningskapaciteten vil ikke føre til en akademisering af professionshøjskolesektoren, men derimod bidrage positivt til videnomsætning i professioner og uddannelser.

Akademiseringen af professionsuddannelser har historisk bl.a. været knyttet til, at universiteterne i løbet af de sidste 15 år i stigende grad har integreret ikke ubetydelige dele af de professions- og praksisrettede videregående uddannelser i forskningsinstitutioner, som ikke altid har samme nærhed til praksis. Professionshøjskolerne kan med vores direkte adgang til professionerne spille en afgørende rolle for udvikling af forsknings- og udviklingsbaseret viden med udgangspunkt i en forståelse af praktikernes adfærd og det professionsfaglige arbejdes særlige karakter, udfordringer og muligheder.

Forskning og udvikling sker i Danmark ikke alene i universitetsmiljøer, men også på sektorforskningsinstitutioner, i GTSer og på professionshøjskoler, erhvervsakademier og maritime institutioner samt i de kunstneriske institutioner. Danmark må lære af den udvikling og nødvendige modernisering, som de videregående uddannelsesinstitutioner gennemgår i det øvrige Europa, og fortsætte arbejdet med at opbygge ligeværdige miljøer, der supplerer hinanden og er hinandens forudsætning. En gensidig anerkendelse af arbejdsdelingen er den bedste forudsætning for et frugtbart samarbejde, der sikrer, at vi i Danmark har de bedst mulige videregående uddannelser og udvikler den viden, som den private og offentlige sektor har brug for.

Vi ser frem til den fortsatte uddannelsespolitiske debat og samarbejdet mellem de videregående institutioner over hele landet.

Med venlig hilsen

Harald Mikkelsen
Formand, Danske Professionshøjskoler

Stefan Hermann
Formand, Forskningspolitisk Udvalg,
Danske professionshøjskoler

cc. Danske Universiteter og Danske Erhvervsakademier